

**Rubriek Geschiedenis van de deelgemeenten
gepubliceerd in Stadskrant nummer 36, 2009**

Het Stadscentrum

Elke maand belicht het Gemeentearchief Rotterdam op deze plek (de historie van) de deelgemeenten. We trappen af met het Stadscentrum. Een deelgemeente met ruim 30.000 inwoners en vele tegenstellingen.

Het stadscentrum bestaat uit de wijken Stadsdriehoek, Cool, Oude Westen, Nieuwe Werk (Scheepvaartkwartier), Dijkzigt, C.S. Kwartier en Kop van Zuid-Wilhelminapier. Het Oude Westen, het Nieuwe Werk en de Kop van Zuid vormen de grootste tegenstellingen. Het oudste deel is de Stadsdriehoek, zo genoemd vanwege de vorm, tevens het centrum. Rotterdam, ontstaan dankzij de afdamming van de Rotte, ontwikkelde zich vanuit de haringvisserij tot een grote handels- en koopvaardijstad. Het beeld van Erasmus († 1536) en de Laurenskerk (1646) bepaalden het centrum. De aanleg van de Nieuwe Waterweg (1872), het startpunt van de wereldhaven, bracht een grote bloei. Groei van de bevolking noodzaakte buiten de stadsgrenzen nieuwe gebieden te ontsluiten en bestaande gemeenten te annexeren. Een proces dat nog steeds doorgaat.

Het bombardement van 14 mei 1940 legde de stadsdriehoek plat. Dat betekende een enorme breuk met het verleden, waarbij de woonfunctie grotendeels werd verdreven. Pas na 1975 kreeg men weer oog voor de kwaliteit van stadsvernieuwing en momenteel telt de stadsdriehoek zo'n 6.000 inwoners.

Cool

Na de stadsdriehoek is Cool, een naam die al in de dertiende eeuw voorkomt, het oudste deel. Cool was een ambachtsheerlijkheid van Rotterdam, en van 1809 tot 1816 een zelfstandige gemeente. In Cool heerste veel armoede en tierde de prostitutie welig. De aanleg van de Eendrachtsweg en de Mauritsweg verbeterde de situatie, evenals de bouw van het stadhuis omstreeks 1915 waarmee de prostitutie verdween. Bij het bombardement werd het grootse deel van de wijk, op de Oude Binnenweg en de Witte de Withstraat na, gebombardeerd. Voor de aanleg van de Westblaak daarna moest een deel van Cool wijken. Cool telt ruim 4.500 inwoners.

In de negentiende eeuw volgde stadsontwikkeling in het Oude Westen en het Nieuwe Werk. Het grote aantal verschillende nationaliteiten geeft het Oude Westen een geheel ander karakter. Met bijna 10.000 inwoners is dit het dichtst bevolkte deel. In de jaren negentig was het deel rond de Nieuwe Binnenweg en de West-Kruiskade berucht vanwege zijn hoge criminaliteit en onveiligheid. Het Nieuwe Werk daarentegen, met zijn Veerhaven en Parklaan, behoort tot een van de rijkste wijken van Nederland, waar in de negentiende eeuw veel welgestelde Rotterdammers gingen wonen. Het gerestaureerde pakhuizencomplex het Westelijk Handelsterrein kent vele winkels en horecagelegenheden. Het beschermde Nieuwe Werk telt 103 rijksmonumenten en heeft slechts een kleine 1100 inwoners. Ook Dijkzigt, tot 1924 van de familie Van Hoboken, is ruimbemeten met zo'n 600 inwoners. Het Erasmus MC domineert, naast vele musea, onderwijsinstellingen en kantoren.

Kop van Zuid

Naoorlogse stadsontwikkeling kwam tot stand in het C.S. Kwartier en op de Kop van Zuid. Het C.S. Kwartier ontstond toen Station Delftse Poort werd verplaatst naar de huidige locatie. Het gebied wordt bepaald door grote complexen, zoals het Groothandelsgebouw, en hoogbouw, zoals Nationale Nederlanden. Er wonen zo'n 1000 mensen. De jongste wijk is de Kop van Zuid aan de overkant van de Maas, gebouwd op in onbruik geraakte haventerreinen. De afstand tussen noord en zuid wordt getracht te overbruggen door de Erasmusbrug en metrostation Wilhelminaplein. Naast handhaving van enkele historische gebouwen, zoals Hotel New York, vindt vooral veel hoogbouw plaats, waaronder de hoogste wolkenkrabber van Nederland: de Maastoren, 165 meter hoog. De wijk is groeiende en telt ruim 7500 inwoners.

Deelgemeenten

Rotterdam kent dertien deelgemeenten en Rozenburg wordt naar alle waarschijnlijkheid in maart 2010 de veertiende. Een deelgemeente, ingesteld door de gemeenteraad, is het laagste bestuursorgaan in een gemeente. Ze heeft meestal een eigen volksvertegenwoordiging, de deelraad, en een dagelijks bestuur. Elke deelgemeente in Rotterdam bestaat uit verschillende wijken, behalve Pernis, die een zogenaamde 'status aparte' heeft. In Nederland kent ook Amsterdam het deelgemeentestelsel. Meer informatie op www.deelgemeenten.rotterdam.nl